

**Комфортне утримання
сільськогосподарської
птиці**

Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний аграрний університет

Бібліотека

Комфортне утримання сільськогосподарської птиці

Рекомендаційний покажчик літератури

Миколаїв
2021

УДК 636.5.083.31

К63

Укладачі: І. А. Фисенко, зав. сектором бібліотеки

Редактори: О. Г. Пустова, директор бібліотеки МНАУ

Д. В. Ткаченко, зав. відділом бібліотеки

Комфортне утримання сільськогосподарської птиці :
К63 рекомендаційний показчик літератури / уклад. І. А.
Фисенко ; за ред. О. Г. Пустова, Д. В. Ткаченко. Миколаїв :
МНАУ, 2021. 44 с.

© Миколаївський національний
аграрний університет, 2021

© Бібліотека Миколаївського НАУ,
2021

ПЕРЕДМОВА

Бібліографічний покажчик «Комфортне утримання сільськогосподарської птиці:» присвячений питанням комфорту сільськогосподарської птиці, пристроїв та обладнання для комфортного утримання та мікроклімату в приміщеннях птиці.

До складу покажчика увійшли відомості про навчальні посібники, монографії, статті з наукових періодичних видань, а також матеріали всесвітньої мережі Інтернет з питань комфортного утримання сільськогосподарської птиці.

При підготовці видання були використані фонди, каталоги та картотеки бібліотеки, бази даних бібліотеки МНАУ та електронні версії повнотекстових документів, розміщених в Інтернет.

Матеріали у покажчику розміщено за алфавітом авторів та назв видань.

Опис документів наведено мовою оригіналу. Бібліографічний опис зроблено за стандартом України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Слова і словосполучення скорочуються відповідно діючим стандартам ДСТУ 35.82-97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила», ГОСТ 7.12-93 «Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие правила и требования».

Бібліографічний покажчик адресований науковцям, спеціалістам сільського господарства, аспірантам, викладачам, студентам, а також тим, хто цікавиться питаннями комфортного утримання сільськогосподарської птиці.

ВСТУП

Продуктивні і племінні якості ремонтного молодняку і дорослої птиці значною мірою визначаються умовами їх вирощування і утримання. Нарівні з нормованою годівлею значним резервом збільшення виробництва продукції птахівництва є створення оптимального мікроклімату, який залежить від типу будівель, обладнання, способів і методів опалення, вентиляції та освітлення.

Оптимальний мікроклімат у пташнику – це комплекс діючих факторів середовища, які сприяють максимальній продуктивності птиці. Відхилення від оптимальних умов спричиняє глибокі фізіологічні зміни в організмі птиці, що в свою чергу знижує її продуктивність. Зупинимось тільки на деяких факторах мікроклімату пташників.

Температура і вологість повітря.

Птиця, зокрема кури, відносно холодостійкі і без шкоди для здоров'я витримують температуру до -10°C . Проте при цьому відбувається різке зниження несучості та значно збільшуються витрати кормів. Тому у сучасному птахівництві приміщення для молодняку і дорослої птиці опалюються. За багаточисленими дослідженнями і практичними спостереженнями оптимальна температура комфорту повітря у пташнику для дорослої птиці має бути на рівні $+15 \dots +18^{\circ}\text{C}$. У зимовий період таку градацію досить легко можна підтримувати застосовуючи різне обладнання (теплові, газові, електричні генератори та калорифери). Складніша справа у літній, спекотніший період. В цей час птиця відчуває себе не комфортно: багато п'є води, мало споживає кормів і відповідно знижує рівень несучості. Тому за таких умов, значна увага повинна

приділятися роботі системи вентиляції. Крім того у критичні періоди значного підвищення температури, рекомендується два або три рази на день поливати холодною водою підлогу приміщення. У цьому випадку температура знижується не лише за рахунок холодної води, але і за рахунок її випаровування, під час якого відчувається охолодження не тільки підлоги, а і в цілому повітря в приміщенні. До важливих фізичних факторів, що впливають на стан птиці, відносяться швидкість повітря в приміщенні пташника. При наявності пір'яного покриву на тілі птиці підвищення швидкості повітря призводить до охолоджуючого ефекту. Тому в умовах підвищених температур зовнішнього повітря збільшення швидкості повітря до 2,0 – 2,5 м/с сприяє поліпшенню фізіологічного стану птиці.

Вологість повітря теж має визначальне значення у життєдіяльності птиці. При високій вологості повітря значно зволожується підстилка, стіни, обладнання і як наслідок, розвиваються пліснявілі гриби, що в свою чергу викликає захворювання птиці. Дуже низька вологість (нижче 50%) викликає подразнення слизових оболонок очей, дихальних шляхів, з'являється ломкість пір'я, птиця багато п'є води і знижує рівень продуктивності. Нормальна вологість повітря у пташниках 60 - 70 %.

Газовий склад повітря і повітрообмін.

Доросла курка – несучка виділяє близько 4 літрів вуглекислоти на добу. З посліду і підстилки виділяються шкідливі гази – аміак і сірководень. Ці гази знижують життєдіяльність птиці, погіршують її самопочуття, а отже і продуктивність. Вуглекислий газ і сірководень важчі за повітря, тому концентруються у зоні 30 - 40 см над підлогою. Аміак легший за повітря, тому він концентрується під стелею. Концентрація вуг-

лекислоти у повітрі пташника не повинна перевищувати 0,13 – 0,25 % за об'ємом, аміаку – 15 мг/м³, сірководню – 5 мг/м³. Для визначення кількості шкідливих газів застосовують прилади газоаналізатори.

Світловий режим у значній мірі впливає на продуктивність птиці, сприяючи активному розвитку функціонуванню статевих органів, органів яйце утворення. При короткому світловому дні птиця не встигає спожити достатню кількість кормів і, відповідно, відчуває недостачу поживних речовин, необхідних для росту і продуктивності. При організації освітлення необхідно дотримуватись наступних принципів: починаючи з добового віку, світловий день поступово скорочується, а після початку яйцекладки – збільшується. Тривалість світлового дня для молодняка курей з 1..10 днів повинна поступово скорочуватись з 20..22 годин до 3..10 годин у віці 120 днів. Потім необхідно збільшувати світловий день приблизно на 30 хвилин за тиждень, доводячи його до 15 – 16 годин. Такий режим дотримує передчасне статеве дозрівання птиці і одночасно сприяє інтенсивному нарощуванню несучості і отриманню за вагою яєць з міцною шкарлупою. Створення оптимального режиму умов утримання «мікроклімату» та освітлення потребує значних грошових витрат.

Одним із шляхів зниження енерговитрат є використання режимів передчасного освітлення «РПО». Такий режим освітлення дозволяє не лише значно скоротити витрати електроенергії але і підвищити несучість і збереженість птиці. Розроблено і запроваджується на виробництві декілька режимів. Частіше застосовується такий: 119 1 – 2 тижні – 4 години С : 2 години Т x 4 фотоперіоди 3 – 4 тижні – 4 години С : 2 години Т + 4 години С : 8 годин Т 5 – 18 тижнів – 4 години С : 2 го-

дини Т : 4 години С : 14 годин Т При такому режимі освітлення за період вирощування ремонтного молодняку 1 - 20 тижні загальна тривалість освітлення при контрольній тривалості складає 1630 годин, при РПО - 1298 годин, тобто на 20,3% менше. Застосування режимів передчасного освітлення дозволяє підвищити збереження поголів'я на 2 - 4 %, несучість на 10 -12 % , масу яєць - на 2 - 3 % , вихід яєць вищої категорії на 1 - 2 %, вихід ячної маси на 12 – 14 % при зниженні витрат корму на 10 штук яєць – на 8 – 12 %.

Отже, дотримання оптимальних параметрів мікроклімату у приміщеннях для утримання молодняку і дорослої птиці є запорукою отримання високих показників збереженості та продуктивності. Використання режимів переривчастого у порівнянні з режимом постійного освітлення дає можливість економити енергоресурси на 20 - 30 %, підвищувати збереження поголів'я, збільшувати несучість, масу яєць, вихід ячної маси, знижувати витрати кормів на 1 ц продукції.

Джерела

Горобець В. Г., Троханяк В. І. Енергоєфективна система підтримання мікроклімату у птахівничих приміщеннях. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/26143> (дата звернення: 25.11.2021).

Кривий В.В. Мікроклімат і світловий режим - основні елементи технології виробництва продукції птахівництва. URL: <http://dspace.ksau.kherson.ua/handle/123456789/2789> (дата звернення: 02.12.2021).

Розділ 1

Технологія вирощування горіхів

1. Ведмеденко О. В., Тихонюк О. В. Вплив різних програм освітлення на продуктивність курчат-бройлерів. *Птахівництво. Україна*. 2020. № 9. С. 9-11.

2. Ведмеденко О. В., Тихонюк О. В. Вплив різних програм освітлення на продуктивність курчат-бройлерів. *Таврійський науковий вісник*. 2019. Вип. 110. Ч. 2 : Сільськогосподарські науки. С. 9-15.

У статті розглядається дослідження порівняльної оцінки продуктивності м'ясного кросу Кобб-500, який вирощували за різних світлових режимів. Обґрунтовано доцільність використовувати для вирощування курчат бройлерів світлову програму 3 з метою збільшення валового виробництва м'яса бойлерів, підвищення ефективності використання кормів. Відповідно до цього світлового режиму, у перший день вирощування тривалість світлового дня 24 години, з 2-ї доби до 14-добового віку тривалість світлового дня становить 23 години. За результатами зважування на 15-й день вирощування розраховують світлову програму: якщо середня маса курчати становить 430 г, світловий день зменшують до 15 годин, тривалість темряви становить 9 годин. Починаючи з 29-ї доби світловий день збільшують із кожним наступним днем вирощування на 0,30 годин до забою птахів.

3. Вентилятор із перевіреною якістю. Наше птахівництво. 2019. № 6. С. 42-44.

Система вентиляції, виготовлена у Данії, допомагає утримувати пташник сухим і добре вентиляванним, а також забезпечує найкращі умови для росту птиці.

4. Вербицький С. Напування в стилі high-tech. *Наше птахівництво*. 2017. № 4. С. 34-37.

Брак води може спричинити захворювання чи навіть загибель птиці.

5. Вербицький С. Прибуток не всохне від спеки. *Наше птахівництво*. 2017. № 3. С. 34-39.

Про запобігання теплового стресу птиці.

6. Вибір ефективної LED-лампи. *Наше птахівництво*. 2020. № 6. С. 32-34.

Як свідчить практика, не кожна LED-лампа придатна для роботи у пташнику. Тому, перш ніж придбати, слід переконатися, що її робота буде ефективною.

7. Види контролю рівня аміаку в пташнику. *Наше птахівництво*. 2020. № 1. С. 54-55.

Зниження рівня аміаку в пташнику, зокрема за допомогою регуляції роботи травної системи птиці, сприятиме поліпшенню її стану здоров'я, а також продуктивності.

8. Витяжка в курятнику: як зробити вентиляцію в курнику своїми руками. URL : <https://uk.top-home-tips.com/3933322-hood-in-the-hen-house-how-to-make-ventilation-in-the-hen-house-with-your-own-hands> (дата звернення : 19.11.2021).

9. Вівант Л. Рециркуляційна система вентиляції. *Наше птахівництво*. 2019. № 4. С. 36-38.

Шляхом поліпшення конструкцій пташників, а також удосконалення вентиляційної системи в ньому, можна досягти суттєвого підвищення ефективності виробництва й продуктивності птиці.

10. Війнен П. Тепловий стрес - запобіжні заходи. *Тваринництво сьогодні*. 2021. № 7. С. 48-51.

Про шляхи запобігання появи теплового стресу йдеться в цій статті.

11. Війнен П. Тепловий стрес у птиці: шляхи запобігання. *Тваринництво сьогодні*. 2020. № 7. С. 48-51.

12. Вплив холоду на бройлерів. *Наше птахівництво*. 2020. № 2. С. 46-48.

На момент посадки й у перші дні вирощування курчат температура підстилки має бути не менше як +32 С, інакше збільшуються смертність і випадки асцитів.

13. Горобець В. Г., Троханяк В. І. Енергоефективна система підтримання мікроклімату у птахівничих приміщеннях: монографія. Київ : «ЦП «Компринт», 2017. 193 с. URL : <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/26143> (дата звернення : 22.11.2021).

14. Гудима С. Параметри, що вирішують усе. *Наше птахівництво*. 2019. № 5. С. 28-29.

Мікроклімат у сучасному птахівництві є найактуальнішим питанням і важливим чинником, який впливає на всі етапи вирощування птиці.

15. Забровко В. Як вберегти птицю від спеки. *Наше птахівництво*. 2020. № 4. С. 94-96.

В цій статті йдеться про те, як уберегти птицю в

літню спеку та запобігти тепловому стресу.

16. Зарик М. Факти про випарне охолодження. *Тваринництво сьогодні*. 2021. № 7. С. 44-47.

17. Зарик М., Фейрчайлд Б. Паперові чи пластикові касети. *Наше птахівництво*. 2020. № 4. С. 32-35.

Пластикові та паперові випарні касети охолоджують не однаково. До такого висновку дійшли фахівці після всебічного дослідження, під час якого порівнювали роботи двох систем у різних умовах навколишнього середовища.

18. Зарик М., Фейрчайлд Б. Тунельна вентиляція в пташнику. *Наше птахівництво*. 2021. № 4. С. 28-30.

19. Захист від теплового стресу. *Наше птахівництво*. 2020. № 3. С. 92.

Не допустити тепловий стрес або зменшити його вплив на промислові стада птиці допоможуть препарати на основі ефірних олій ментолу й евкаліпту.

20. Кавтарашвили А. Ш., Новоторов Е. Н., Колокольникова Т. Н. Пути підвищення однородности стада птиць. *Птахівництво. Україна*. 2019. № 12. С. 30-33.

21. Как пройти жаркие месяцы при выращивании индейки с минимальными потерями. Советы и рекомендации. *Птахівництво. Україна*. 2020. № 6. С. 4-6.

22. Как пройти жаркие месяцы при

выращивании индейки с минимальными потерями. Советы и рекомендации. *Корми і факти*. 2020. № 6. С. 18-20.

23. Каркач П. М., Образцова Ю. Л. Вплив температурного стресу на продуктивність курчат-бройлерів. *Птахівництво. Україна*. 2020. № 5. С. 32-35.

24. Каркач П. М., Машкін Ю. О. Фактори впливу на фертильність птиці та виводимість яєць. *Таврійський науковий вісник*. 2020. Вип. 114 : Сер. Сільськогосподарські науки. Херсон : Гельветика, 2020. С. 169-181.

На підставі аналізу літературних джерел наведено відмінності статевої системи птиці, критерії оцінки фертильності та фактори впливу на фертильність птиці та виводимість яєць. На фертильність впливає декілька факторів: генетика, вік самців і самок, їх статеve співвідношення та сексуальна поведінка, система утримання, щільність посадки, параметри мікроклімату (температура, світло), сезонність (для деяких видів птиці), годівля та здоров'я птиці.

25. Катеринич О. О., Шоміна Н. В., Панькова С. М. Такі важливі чотири тижні. *Птахівництво. Україна*. 2019. № 4. С. 10-12.

Вирощування та утримування молодняка птиці в пташнику.

26. Кирик О. Гніздове утримання курей. *Наше птахівництво*. 2018. № 2. С. 46-47.

27. Кирик О. Технології, що заощаджують. *Наше птахівництво*. 2018. № 3. С. 36-39.

Мікроклімат у пташнику.

28. Кіснерос Ф. Ефективні засоби. *Наше птахівництво*. 2020. № 6. С. 43-44.

В цій статті йдеться про здоров'я та добробут курей, про новітні технології, що покращують роботу птахівничої галузі, про годівлю птиці та виробництво курячих яєць.

29. Коваленко Т. С., Скарупа Н. А. Вплив теплового стресу на продуктивні якості сільськогосподарської птиці. *Таврійський науковий вісник*. 2019. Вип. 110. Ч. 2 : Сер. Сільськогосподарські науки. Херсон, 2019. С. 51-57.

У статті наведено результати досліджень щодо вивчення впливу змін клімату на продуктивність сільськогосподарської птиці. Проблема теплового стресу є найбільш актуальною та глобальною для сільського господарства, тому шляхи оптимізації мікроклімату в пташниках за високої зовнішньої температури, а також низка супутніх заходів, що дають змогу мінімізувати негативні наслідки теплового стресу для птиці, підтримання оптимального мікроклімату в птахівничих приміщеннях за будь-яких зовнішніх температур обов'язкова умова успішного виробництва.

30. Коливай В. Аміак - недооцінена загроза. *Наше птахівництво*. 2020. № 4. С. 36-39.

Перевищення концентрації аміаку в пташнику згубно впливає на птицю: погіршуються показники вигодовування, якість продукції, збільшується частота хвороб.

31. Колтун Є. М., Русин В. І. Деякі аспекти

терморегуляції у птахів. *Птахівництво. Україна*. 2020. № 5. С. 22-23.

32. Кузьмина Т., Гусев В., Скляр А. Влияние света на птицу. *Аграрний тиждень. Україна*. 2016. № 6. С. 66-67.

33. Кузьмина Т., Гусев В., Скляр А. Современные источники света для птичников. *Аграрний тиждень. Україна*. 2016. № 10. С. 68-70.

34. Куліченко О. Літній менеджмент. *Наше птахівництво*. 2021. № 4. С. 47-49.

В цій статті надається інформація про те, як налагодити годівлю та утримання індиків кросу BUT 6 влітку так, щоб знизити вірогідність виникнення теплового стресу в птиці.

35. Маилян Э. С. Вентиляция влияет на здоровье сельскохозяйственной птицы. *Птахівництво. Україна*. 2019. № 3. С. 35. Почат. Закінч. № 4. 2019.

36. Маилян Э. С. Микроклимат в птицеводстве. Профилактика теплового стресса URL: <https://kormushka.org/a235013-mikroklimat-ptitsevodstve-profilaktika.html> (дата звернення : 23.10.2021).

37. Медведенко О. Температурний стрес. *Наше птахівництво*. 2019. № 4. С. 84-86.

Вчасне прогнозування підвищення температури зовнішнього середовища і виконання всіх запобіжних заходів дозволить мінімізувати вплив теплового стресу на птицю.

38. Мельник В. Використання сонячної енергії.

Наше птахівництво. 2018. № 3. С. 40-44.

Зростання вартості традиційних видів енергоресурсів, забруднення довкілля викидами парникових газів змушує уряди багатьох країн переходити на відновлювальні енергоресурси. Серед відновлювальних ресурсів чільне місце належить енергії Сонця. В цій статті йдеться про використання сонячної енергетики в птахівничій галузі України й за кордоном.

39. Мельник В. Вирощування цесарок на м'ясо. *Наше птахівництво*. 2018. № 4. С. 42-44.

40. Мельник В. Економний обігрів. *Наше птахівництво*. 2018. № 4. С. 28-30.

Про опалення бройлерних пташників.

41. Мельник В. Іонізація й озонування повітря. *Наше птахівництво*. 2018. № 5. С. 36-39.

Іонізація й озонування повітря в пташниках.

42. Мельник В. О. Ефективні рішення в боротьбі з тепловим стресом. *Птахівництво*. Україна. 2020. № 6. С. 8-10.

43. Мельник В. Пластикова підлога. *Наше птахівництво*. 2020. № 5. С. 28-33.

Вирощування бройлерів на перфорованих пластикових підлогах сприяє покращенню виробничих показників і зменшенню частоти травм.

44. Мельник В. Світло для бройлерів. *Наше птахівництво*. 2017. № 6. С. 32-36.

Інтенсивність освітлення, тривалість світлового дня - важливі чинники, що впливають на основні показники вирощування курчат-бройлерів.

45. Мельник В. Світло для бройлерів. *Птахівництво. Україна*. 2020. № 12. С. 38-39.

46. Мельник В. Світло для водоплавної *Наше птахівництво*. 2016. № 2. С. 32-35.

47. Мельник В. Світло, що до вподоби бройлеру. *Наше птахівництво*. 2020. № 3. С. 36-39.

Від кольору світла залежать фізіологічні процеси, що відбуваються в організмі курчат-бройлерів. Світло впливає на їх поведінку, добробут та виробничі показники.

48. Мельник В. Спектральний регулятор. *Наше птахівництво*. 2016. № 5. С. 32-35.

Спектр світла, його інтенсивність, тривалість і періодичність істотно впливають на фізіологічний розвиток, поведінку та продуктивність птиці.

49. Мельник В. Технологія вирощування мулардів на м'ясо. *Корми і факти*. 2020. № 1. С. 17-20.

Качківництво.

50. Мельник В. Яке світло треба індикам. *Наше птахівництво*. 2016. № 1. С. 32-35.

51. Мельник О. Мікроклімат для зростання. *Наше птахівництво*. 2017. № 1. С. 30-33.

52. Мельник О. Тенденції розвитку систем освітлення [пташники]. *Наше птахівництво*. 2016. № 6. С. 40-44.

53. Мельник О. Якісний ремонтний молодняк.

Наше птахівництво. 2017. № 4. С. 30-33.

Про чинники, що негативно впливають на якість ремонтного молодняка яєчних курей та про методи, що дають змогу поліпшити його якість.

54. Мікроклімат в с-г приміщеннях. URL : <http://ventura.com.ua/product-category/microclimate/> (дата звернення : 22.11.2021).

55. Нагорна Л. Важлива ланка в системі біобезпеки. *Наше птахівництво*. 2016. № 5. С. 36-37.

Про створення мікроклімату в приміщеннях для птиці відповідно до віку.

1.

56. Нагорна Л. Незаразна патологія. *Наше птахівництво*. 2019. № 3. С. 110-112.

Провідна роль у забезпеченні здоров'я птиці належить фізичним і хімічним показникам повітряного середовища. Багато захворювань птиці є наслідком порушення параметрів температури та відносної вологості в приміщенні.

57. Надійна LED-лампа для пташника. *Наше птахівництво*. 2019. № 6. С. 32-34.

Як показує практика, не кожна LED-лампа придатна для роботи у пташнику. Відтак перед придбанням потрібно знати відповіді на кілька важливих запитань.

58. Новаковський Д. Тепловий стрес у промислової птиці - зростаюча практична та економічна проблема. *Птахівництво. Україна*. 2019. № 7-8. С. 29-30.

59. Обігрів курників і пташників. URL : <https://rav.com.ua/ua/news/obogrev-kuryatnikov-i-ptichnikov/> (дата звернення : 22.11.2021).

60. Одинадцять ідей для зниження витрат у пташнику. *Тваринництво сьогодні*. 2016. № 1. С. 36-39.

61. Опалення підлоги в пташнику економніше за традиційні системи опалення URL: <https://agrotimes.ua/tvarinnitstvo/opalennya-pidlogi-v-ptashniku-ekonomnishe-za-tradicijni-sistemi-opalennya/> (дата звернення : 22.11.2021).

62. Опалення та вентиляція птахофабрик. URL : <https://proinstall.com.ua/ua/statt%D1%96/ventilyacz%D1%96ya/otoplenie-i-ventilyacziya-pticzefabrik> (дата звернення : 19.11.2021).

63. Освітлення птахофабрик, пташників. URL : <https://vatra.in.ua/info/statti/osvitlennia-ptakhofabryk-ptashnykiv/> (дата звернення : 19.11.2021).

64. Особливості установки вентиляції в курнику: як зробити своїми руками зручну і природну конструкцію? URL : <https://cash-flow.com.ua/osoblivosti-ustanovki-ventilyaci%D1%97-v-kurniku-yak-zrobiti-svo%D1%97mi-rukami-zruchnu-i-prirodnu-konstrukciyu/> (дата звернення : 19.11.2021).

65. Палій А. Системи освітлення для пташників. *Птахівництво. Україна*. 2019. № 3. С. 32-34.

66. Палій А. Стрес-фактор в птахівництві та

методи його подолання. *Птахівництво. Україна*. 2020. № 5. С. 30-31.

67. Панькова С. Дайте птиці простір. *Наше птахівництво*. 2016. № 4. С. 32-35.

Про щільність посадки птиці.

68. Патрева Л. С., Коваль О. А. Технологія виробництва продукції птахівництва : курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2018. 248 с. URL:https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2983/1/tekhnohiiia_vyrobnytstva_produktsii_ptakhivnytstva.pdf (дата звернення : 23.10.2021).

69. Переваги рециркуляційної системи вентиляції. *Тваринництво сьогодні*. 2019. № 7. С. 64-67.

В цій статті йдеться про використання вентиляційної системи у пташниках.

70. Пилипенко Є. Ефективність технології поетапного розподілення курчат у пташнику. *Тваринництво сьогодні*. 2019. № 6. С. 70-72.

71. Подобед Л. И. Причины плохой поедаемости кормов птицей. *Ефективне птахівництво*. 2018. № 5-6. С. 24-26.

72. Подобед Л. И. Тепловой стресс. *Ефективне птахівництво*. 2017. № 4. С. 7-10.

73. Правильні параметри мікроклімату. *Наше птахівництво*. 2020. № 5. С. 38-39.

Вирощування сучасних кросів птиці може бути

успішним тільки за умов забезпечення птиці якісного повітря, а також певних температурно-вологісних параметрів у пташнику.

74. Роденбург Х. Цвет системы освещения - насколько он важен? *Птахівництво. Україна*. 2019. № 11. С. 26-27.

75. Рубан Б. В. Технологические аспекты эффективного гусеводства. *Корми і факти*. 2017. № 6-7. С. 21-23.

76. Рябініна О. В., Іщенко Ю. Б., Кульбаба С. В. Оптимальні параметри мікроклімату в пташнику та їх контроль. *Птахівництво. Україна*. 2019. № 10. С. 20-22.

77. Рябоконт В. В., Рябоконт Ю. А. Общие требования к подготовке птичника для выращивания молодняка птицы. *Ефективне птахівництво*. 2017. № 4. С. 28-31.

78. Рябоконт Ю. А. Базовые технологии выращивания и содержания сельскохозяйственной птицы. *Тваринництво сьогодні*. 2017. № 2. С. 36-49.

79. Рябоконт Ю. А. Выращивание уток и гусей на водоемах. *Ефективне птахівництво*. 2017. № 10. С. 21-24.

80. Рябоконт Ю. А., Рябоконт, В. В. Выращивание ремонтного молодняка яичных кур. *Корми і факти*. 2019. № 9. С. 27-29. Продовж. Почат. № 8. 2019.

81. Рябоконт Ю. А., Рябоконт В. В. Основные зоогигиенические требования при выращивании и содержании птицы. *Тваринництво сьогодні*. 2017. № 3. С. 38-53.

82. Самозвон М. LED-освітлення у пташниках. *Наше птахівництво*. 2020. № 6. С. 28-30.

Світлодіодні джерела світла мають ряд беззаперечних переваг перед іншими видами освітлення - вони більш економічні, довговічні та безпечні.

83. Системи мікроклімату для птахоферм. URL: : <https://www.bigdutchman.ua/uk/vidgodivlja-ptici/aktualne/fotografiji/sistemi-mikroklimatu-dlja-ptakhoferm/> (дата звернення : 23.10.2021).

84. Славянська В. Важливі параметри. *Наше птахівництво*. 2020. № 3. С. 26-29.

Стан здоров'я птиці, її продуктивність, а також економічні показники вирощування напряму залежать від правильно врегульованого температурно-вологісного режиму в пташнику.

85. Славянська В. Технологічні рішення для індиків. *Наше птахівництво*. 2017. № 3. С. 32-33.

86. Смоляр В., Кришталь О., Гулик Ю. На шляху створення сучасних господарств для утримання курей. *Техніка і технології АПК*. 2018. № 8-9. С. 14-16.

Вітчизняне обладнання ТОВ "ВО ТЕХНА" характеризується високим технічним та технологічним рівнем і сприяє створенню комфортних

мікрокліматичних умов, наближених до природних для утримання курей-несучок. Інноваційність системи створення мікроклімату в господарстві підтверджується можливістю синхронізованого функціонування комп'ютеризованої системи на різних поверхах, практично в автономному режимі.

87. Сподинюк Н. А., Горбаченко Л. П. Застосування геотермальної вентиляції для теплопостачання приміщень пташників. *Птахівництво. Україна*. 2020. № 11. С. 37-39.

88. Тепловентиляторы для птицеводства. *Ефективне птахівництво*. 2016. № 9. С. 34-36.

89. Тепловой стресс больше не страшен вашей птице. *Корми і факти*. 2017. № 3. С. 24-25.

90. Федів А. Птиця без стресів. *Наше птахівництво*. 2021. № 4. С. 86-87.

Стреси у птиці - одна з найбільш розповсюджених причин погіршення її продуктивності. Про наслідки та ефективну профілактику теплового стресу йдеться у цій статті.

91. Французские бройлерные цесарки: особенности кормления и содержания. *Корми і факти*. 2019. № 7. С. 24-25.

92. Хвостик В. П. Профілактика теплового стресу. *Наше птахівництво*. 2021. № 4. С. 38-40.

Для збереження продуктивності птиці, поліпшення її стану в спекотний період року треба вчасно проводити профілактику теплового стресу.

93. Хвостик В. П. Профілактика теплового стресу у птиці. *Птахівництво. Україна*. 2019. № 6. С. 26-27.

94. Чех О., Бордунова О. На що реагує Хайсекс браун. *Аграрний тиждень. Україна*. 2018. № 4. С. 65-66.

Виробництво продукції птахівництва є важливою складовою світового та вітчизняного виробництва. В статті йдеться про розробку заходів для запобігання погіршенню якості інкубаційних яєць і, як наслідок, зниженню виводимості яєць, яке притаманне сучасним яєчним кросам, зокрема тим, що відзначаються "над швидким ростом".

95. Чи несуть кури взимку яйця більшого розміру, ніж влітку? *Птахівництво. Україна*. 2019. № 10. С. 32.

96. Швидкий контроль ефективності вентиляторів заощадить ваш час та гроші! *Тваринництво сьогодні*. 2020. № 4. С. 68-71.

До чого може призвести несвоєчасне обслуговування вентиляторів та як швидко й легко перевірити їхню продуктивність - на прикладі тунельної вентиляції.

97. Як регулює держава добробут курей-несучок? *Птахівництво. Україна*. 2019. № 9. С. 25.

Розділ 2

Обладнання для утримання птиці

98. Барило В. Комп'ютеризоване птахівництво. *Наше птахівництво*. 2021. № 4. С. 42-44.

Удосконалення виробничих процесів у птахівництві веде до збільшення обсягу контрольованих параметрів,

необхідності їх якісного аналізу для прийняття оптимального рішення. Це можливо за застосування відповідного інструментарію, який базується на інформаційно-цифрових технологіях.

99. Вербицький С. Обладнання для збирання яєць. *Наше птахівництво*. 2017. № 5. С. 34-37.

100. Вербицький С. Умови для індиків. *Наше птахівництво*. 2016. № 2. С. 42-44.

Про різні методи утримання індиків.

101. Вплив холоду на бройлерів. *Наше птахівництво*. 2020. № 2. С. 46-48.

На момент посадки й у перші дні вирощування курчат температура підстилки має бути не менше як +32 С, інакше збільшуються смертність і випадки асцитів.

102. Втрати води та волога підстилка: розв'язання проблеми. *Тваринництво сьогодні*. 2020. № 9. С. 44-45.

Вода є найважливішою речовиною для бройлерів, якщо метою є досягнення оптимальних результатів. Тому дуже важливо ретельно контролювати якість питної води і вчасно регулювати систему водопостачання.

103. Горобець В. Г., Троханяк В. І. Енергоефективна система підтримання мікроклімату у птахівничих приміщеннях : монографія. Київ : ЦП «Компринт», 2017. 193 с. URL : <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/26143> (дата звернення : 22.11.2021).

104. Если нужно выбрать оборудование для промышленного птицеводства. *Птахівництво. Україна*. 2019. № 5. С. 32-33.

105. Замковецька В. Вільна птиця чи у клітці. *Наше птахівництво*. 2017. № 1. С. 38-41.

106. Зарик М., Фейрчайлд Б. Паперові чи пластикові касети. *Наше птахівництво*. 2020. № 4. С. 32-35.

Пластикові та паперові випарні касети охолоджують не однаково. До такого висновку дійшли фахівці після всебічного дослідження, під час якого порівнювали роботи двох систем у різних умовах навколишнього середовища.

107. Зарик М., Фейрчайлд Б., Аклтані А. Дитячі годівниці замість піддонів. *Наше птахівництво*. 2020. № 5. С. 42-44.

Різні варіації в технології годівлі курчат перших днів вирощування на зростання курчат і набір ними живої маси.

108. Зора В., Тютюнник Ю., Кириченко Л., Ковтун О. Створення птахівничої ферми для вирощування качок. *Аграрна техніка та обладнання*. 2016. № 4. С. 60-63.

109. Іщенко Ю., Рябініна О. Продуктивність курей-несучок у різних системах утримання. *Тваринництво України*. 2018. № 4. С. 8-12.

110. Іщенко Ю. Б., Рябініна О. В. Сучасні системи утримання курей несучок. URL : <http://>

market.avianua.com/?p=4181 (дата звернення : 22.11.2021).

111. Катеринич О. О., Шоміна Н. В., Панькова С. М. Такі важливі чотири тижні. *Птахівництво. Україна*. 2019. № 4. С. 10-12.

Вирощування та утримування молодняка птиці в пташнику.

112. Кирик О. Гніздове утримання курей. *Наше птахівництво*. 2018. № 2. С. 46-47.

113. Кіснерос Ф. Ефективні засоби. *Наше птахівництво*. 2020. № 6. С. 43-44.

В цій статті йдеться про здоров'я та добробут курей, про новітні технології, що покращують роботу птахівничої галузі, про годівлю птиці та виробництво курячих яєць.

114. Кліткова технологія утримання курей-несучок: "За" і "Проти". *Корми і факти*. 2018. № 4. С. 22-23.

115. Кліткове утримання на всі випадки життя. URL : <https://www.bigdutchman.ua/uk/utrimannja-kur-nesuchok/katalog/klitkove-utrimannja/> (дата звернення : 22.11.2021).

116. Коливай В. Альтернативне вирощування. *Наше птахівництво*. 2019. № 5. С. 42-45.

Сьогодні все більше популярності у світі набувають системи вирощування птиці, що альтернативні інтенсивним технологіям і які сприяють поліпшенню її благополуччя.

117. Кришталь О. Клітки для несучості. *Наше птахівництво*. 2016. № 1. С. 36-39.

Утримання курей для підвищення їх продуктивності.

118. Кришталь О. Побут сучасної несучки. *Наше птахівництво*. 2016. № 2. С. 38-39.

Про утримання курей в сучасних кліткових батареях.

119. Левченко І. С., Левченко О. І. Щільність посадки як технологічний стрес-фактор у промислового птахівництві. *Птахівництво. Україна*. 2020. № 8. С. 26-27.

120. Лукашевська К. Перевірка якості води в лінії напування птиці: спрощення й автоматизація контролю. *Тваринництво сьогодні*. 2019. № 8. С. 62-65.

121. Мельник В. Вітчизняне обладнання. *Наше птахівництво*. 2018. № 6. С. 40-44.

Протягом останніх років вітчизняні виробники обладнання для птахофабрик склали гідну конкуренцію закордонним постачальникам.

122. Мельник В. Економний обігрів. *Наше птахівництво*. 2018. № 4. С. 28-30.

Про опалення бройлерних пташників.

123. Мельник В. Іонізація й озонування повітря. *Наше птахівництво*. 2018. № 5. С. 36-39.

Іонізація й озонування повітря в пташниках.

124. Мельник В. Механізоване збирання яєць. *Наше птахівництво*. 2019. № 4. С. 32-35.

Грамотно впроваджена механізація процесу збирання курячого яйця допомагає мінімізувати бій і

вибраковування готової продукції.

125. Мельник О. Обладнання для качок. *Наше птахівництво*. 2017. № 5. С. 42-44.

126. Мельник В. Органічне чи кліткове утримання. *Наше птахівництво*. 2018. № 2. С. 32-36.

Ураховуючи великий інтерес споживачів до органічних яєць, їх якість проти кліткових вивчалася в чималій кількості досліджень. В цій статті йдеться про отриманні результати.

127. Мельник О. Собівартість яйця за різного утримання. *Наше птахівництво*. 2017. № 3. С. 40-44.

За альтернативних систем утримання курей-несучок підвищується собівартість яєць, як порівняти з утриманням птиці в кліткових батареях традиційної конструкції.

128. Научное обоснование эффективности производства мяса бройлеров в клеточном оборудовании. *Сучасне птахівництво*. 2016. № 7-8. С. 20-27.

129. Новикова О. Б., Павлова М. А., Бартнев А. А. Микробиологический мониторинг вывода цыплят - эффективный метод контроля бактериальных болезней птиц. *Тваринництво сьогодні*. 2019. № 7. С. 60-63.

130. Обладнання для батьківського стада та курей несучок. URL : <http://ventura.com.ua/product->

category/poultry-breeding/nesushka/ (дата звернення : 22.11.2021).

131. Околелова Т. М., Енгашев С. В., Салгереев С. М. Клеточная усталость несушек: причины и профилактика. *Птахівництво. Україна*. 2020. № 4. С. 38-39. Почат. Продовж. № 5. - 2020.

132. Палій А. Правильне водозабезпечення. *Наше птахівництво*. 2019. № 1. С. 34-35.

Про типи напувалок, які використовуються у птахівництві.

133. Панькова С. Дайте птиці простір. *Наше птахівництво*. 2016. № 4. С. 32-35.

Про щільність посадки птиці.

134. Переваги рециркуляційної системи вентиляції. *Тваринництво сьогодні*. 2019. № 7. С. 64-67.

В цій статті йдеться про використання вентиляційної системи у пташниках.

135. Песчаненко О. В. Кліткове обладнання для утримання птиці URL : Песчаненко О. В. Кліткове обладнання для утримання птиці. *Студентський науковий вісник [МНАУ]*. 2016. Вип. 1 (8). С. 146-151. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/3546> (дата звернення : 22.11.2021).

136. Пилипенко Є. Перевірка якості води в лінії напування птиці: спрощення й автоматизація

контролю. *Тваринництво сьогодні*. 2019. № 6. С. 66-69.

137. Питна вода для бройлера. *Наше птахівництво*. 2020. № 4. С. 28-30.

Щоб забезпечити оптимальне зростання і продуктивність бройлерів, важливо ретельно контролювати якість питної води і вчасно регулювати систему водопостачання.

138. Правильне застосування поїлок заощадить ваші гроші. *Тваринництво сьогодні*. 2019. № 7. С. 69-71.

У статті йдеться про якісно налаштоване обладнання для поїння птахів.

139. Правильні параметри мікроклімату URL: <https://agrotimes.ua/article/pravylni-parametry-mikroklimatu/> (дата звернення : 23.11.2021).

140. Раціональне використання води. *Наше птахівництво*. 2020. № 1. С. 30-31.

Якісне і правильно налаштоване обладнання для напування птиці забезпечить відмінне здоров'я поголів'я, постійний ріст і відчутно знизить витрати.

141. Регулюємо воду. *Наше птахівництво*. 2020. № 4. С. 40.

Занадто високий тиск у системі водопостачання призводить до розливання води та намокання підстилки, що провокує розвиток хвороб у птиці й погіршення показників вирощування.

142. Рябініна О. Умови утримання птиці як запорука отримання прибутку. *Аграрний тиждень. Україна*. 2016. № 7-8. С. 80-81.

143. Системи напування Lubing. URL : <https://ekipagro.com/uk/ptitsevodstvo-ua/sistemy-nippelnyh-poilok-dlya-ptitsy-ua/> (дата звернення : 22.11.2021).

144. Смоляр В., Ковтун О. Високоєфективні новації у птахівництві. URL : <http://agroua.net/technics/articles/index.php?aid=26> (дата звернення : 22.11.2021).

145. Смоляр В., Кришталь О., Гулик Ю. На шляху створення сучасних господарств для утримання курей. *Техніка і технології АПК*. 2018. № 8-9. С. 14-16.

Вітчизняне обладнання ТОВ "ВО ТЕХНА" характеризується високим технічним та технологічним рівнем і сприяє створенню комфортних мікрокліматичних умов, наближених до природних для утримання курей-несучок. Інноваційність системи створення мікроклімату в господарстві підтверджується можливістю синхронізованого функціонування комп'ютеризованої системи на різних поверхах, практично в автономному режимі.

146. Соколов О. І. Альтернативне обладнання для утримання курей-несучок. *Інноваційні технології при підготовці фахівців аграрного сектору* : матеріали міжнарод. наук.-практ. Інтернет-конф. 30 жовтня 2019 р. Біла Церква, 2019. С. 178–184. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/4631> (дата звернення : 22.11.2021).

147. Хеймен Р. Якісна система напування може збільшити ваш прибуток. *Тваринництво сьогодні*. 2020. № 2. С. 59-61.

У статті йдеться про обладнання для поїння птахів.

148. Хвостик В. Тирса чи солома. *Наше птахівництво*. 2019. № 6. С. 30-31.

149. Швидкий контроль ефективності вентиляторів заощадить ваш час та гроші! *Тваринництво сьогодні*. 2020. № 4. С. 68-71.

До чого може призвести несвоєчасне обслуговування вентиляторів та як швидко й легко перевірити їхню продуктивність - на прикладі тунельної вентиляції.

150. Якісне водопостачання. *Наше птахівництво*. 2020. № 2. С. 50-52.

Погана система водопостачання, споживання птицею неякісної питної води може не лише спричинити проблеми зі здоров'ям у стаді, а й мати значні фінансові наслідки для господарства.

Розділ 3

Ветеринарно-санітарні заходи у птахівництві

151. Авдосьєва І., Федів А. Менше стресів - більше прибутків. *Наше птахівництво*. 2017. № 3. С. 86-88.

Препарат на основі бетаїну ефективно знімає симптоми теплового й транспортного стресів у птиці, запобігає втраті живої ваги та зневодненню, зменшують кількість некондиційної птиці.

152. Боченин Ю. И. Профилактика инфекционных заболеваний птицы. *Ефективне птахівництво*. 2016. № 7. С. 28-30.

153. Вербицький С. Прибуток не всохне від спеки. *Наше птахівництво*. 2017. № 3. С. 34-39.

Про запобігання теплового стресу птиці.

154. Вимоги до утримання курей (курей-несучок та бройлерів) під час їхнього використання в сільському господарстві. URL : <http://www.ait-magazine.com.ua/news/vimogi-do-utrimannya-kurey-kurey-nesuchok-ta-broyleriv-pid-chas-yihного-vikoristannya-v> (дата звернення : 22.11.2021).

155. Вільний птах: гуманні умови утримання курей-несучок. URL : <https://farmer.co.ua/ua/presa/item/402-vilnyi-ptakh-humanни-umovy-utrymannia-kureinesuchok> (дата звернення : 22.11.2021).

Представники ГО «Відкриті клітки» поспілкувалися з кандидатом ветеринарних наук Марією Кучерук щодо проблеми утримання курей в Україні, органічного виробництва та з'ясували, чому утримання в клітках є негуманним.

156. Вплив холоду на бройлерів. *Наше птахівництво*. 2020. № 2. С. 46-48.

На момент посадки й у перші дні вирощування курчат температура підстилки має бути не менше як +32 С, інакше збільшуються смертність і випадки асцитів.

157. Втрати води та волога підстилка: розв'язання проблеми. *Тваринництво сьогодні*. 2020. № 9. С. 44-45.

Вода є найважливішою речовиною для бройлерів, якщо метою є досягнення оптимальних результатів. Тому дуже важливо ретельно контролювати якість питної води і вчасно регулювати систему водопостачання.

158. Дезінфекція, дезодорація, дезінсекція, дезінвазія, дератизація. URL : <https://www.asf.vet.ua/index.php/purpose-project/about-asf/dezinfektsiia/236-veterynarna-dezinfektsiia-dezodoratsiia-dezinseksiia-dezinvasiia-deratyzatsiia> (дата звернення : 22.11.2021).

159. До відома осіб особистих селянських господарств! URL : <https://shahivskagromada.gov.ua/news/08-52-46-02-02-2018/> (дата звернення : 22.11.2021).

160. Зон Г., Івановська Л. Накопичення мікрофлори. *Наше птахівництво*. 2019. № 1. С. 94-97.

Рівень бактеріальної забрудненості повітря у пташниках напряму впливає на стан здоров'я птиці . Про хвороби в умовах підвищеної забрудненості, про чинники розповсюдження захворювань, дезінфекцію пташників можна дізнатися прочитавши цю статтю.

161. Качество подстилки и ее влияние на здоровье птицы. *Птахівництво. Україна*. 2020. № 10. С. 12-13.

162. Коливай В. Аміак - недооцінена загроза. *Наше птахівництво*. 2020. № 4. С. 36-39.

Перевищення концентрації аміаку в пташнику згубно впливає на птицю: погіршуються показники вирощування, якість продукції, збільшується частота хвороб.

163. Лысенко В. П. Птичий помет - побочная продукция птице фабрик. *Ефективне птахівництво*. 2017. № 4. С. 43-48. Поч. Закінч. 2017 № 7. 2017

164. Мартюк О. Який спосіб утримання курей обрати? URL : <https://mizez.com/news/yakiy-sposob-utrimannya-kurey-obrati> (дата звернення : 19.11.2021).

165. Мельник В. Вирощування цесарок на м'ясо. *Наше птахівництво*. 2018. № 4. С. 42-44.

166. Мельник В. Технологія вирощування мулардів на м'ясо. *Корми і факти*. 2020. № 1. С. 17-20.

Качківництво.

167. Миття та дезінфекція ферм. URL : <https://agrotex.info/obladdnannya/mittya-ta-dezinfektsiya-ferm> (дата звернення : 22.11.2021).

168. Мінімізація афлотоксину в кукурудзі. *Корми і факти*. 2019. № 10. С. 10-11.

*Афлотоксин - це речовина, що є побічним хімічним продуктом від росту гриба аспергіл жовтий (*aspergillus flavus*) на кукурудзі та інших культурах. Зерно, що*

містить афлотоксин, токсичне для тварин і птиці. Тому об'єкти, які взаємодіють з зараженим зерном, наприклад, транспорт чи вантаж, потребують регулярної перевірки.

169. Недвига В. Особливості підготовки пташників до посадки. Комплекс заходів при сан розриві. *Корми і факти*. 017. 9. С. 32-33.

170. Плипенко В. Заходи безпеки. *Наше птахівництво*. 2020. № 3. С. 78-82.

Успішне вирощування птиці неможливе без правильно складеної програми ветеринарно-санітарних заходів в умовах птахівничих господарств.

171. Плюсы и минусы 6-ти материалов для глубокой подстилки в курятнике. *Птахівництво. Україна*. 2019. № 12. С. 29.

172. Прибуткова гігієна. *Наше птахівництво*. 2021. № 5. С. 56-58.

173. Ризики поширення та заходи контролю грипу птиці в Україні – актуальні питання та відповіді. URL : <https://odesa.consumer.gov.ua/uk/482-riziki-poshirennya-zakhodi-kontrolyu-gripup-titsi> (дата звернення : 22.11.2021).

174. Рябоконт В. В., Рябоконт Ю. А. Общие требования к подготовке птичника для выращивания молодняка птицы. *Ефективне птахівництво*. 2017. № 4. С. 28-31.

175. Рябоконт Ю. А., Рябоконт В. В. Основные зоогигиенические требования при выращивании и

содержании птицы. *Тваринництво сьогодні*. 2017. № 3. С. 38-53.

176. Славянська В. Важливі параметри. *Наше птахівництво*. 2020. № 3. С. 26-29.

Стан здоров'я птиці, її продуктивність, а також економічні показники вирощування напряму залежать від правильно врегульованого температурно-вологісного режиму в пташнику.

177. Таблер Т., Фарнелл М. Уеллс Д. Зачем производителям бройлеров беспокоиться о состоянии птичьих лап? *Птахівництво. Україна*. 2019. № 3. С. 23-25.

178. Тітарчук О. Європейський досвід впровадження безкліткового виробництва яєць. URL : <https://ciwf.in.ua/?p=2973> (дата звернення : 22.11.2021).

179. Федорченко А. Профілактика факторних хвороб. *Наше птахівництво*. 2017. № 2. С. 38-39.

180. Хвостик В. Тирса чи солома. *Наше птахівництво*. 2019. № 6. С. 30-31. Підстилка у пташнику.

181. Чи можна тримати курей на ділянці СНТ, дачі, в приватному будинку, місті. Правила утримання птахів. URL : <https://remontvpodarok.ru/raboty-na-dachnom-uchastke/chi-mozhna-trimati-kurej-na-diljanci-snt-dachi-v.html> (дата звернення : 22.11.2021).

Авторський покажчик

А

Авдосьєва І. 151
Аклтані А. 107

Б

Барило В. 98
Бартенев А. А. 129
Бордунова О. 94
Боченин Ю. И. 152

В

Ведмеденко О. В. 1, 2
Вербицький С. 4, 5, 99, 100, 153
Вівант Л. 9
Війнен П. 10, 11

Г

Горбаченко Л. П. 87
Горобець В. Г. 13, 103
Гудима С. 14
Гулик Ю. 86, 145
Гусев В. 32, 33

Е

Енгашев С. В. 131

З

Забровко В. 15
Замковецька В. 105
Зарик М. 16, 17, 18, 106, 107
Зон Г. 160
Зора В. 108

І

Івановська Л. 160
Іщенко Ю. 109

Іщенко Ю. Б. 76, 110

К

Кавтарашвили А. Ш. 20
Каркач П. М. 23, 24
Катеринич О. О. 25, 111
Кирик О. 26, 27, 112
Кириченко Л. 108
Кіснерос Ф. 28, 113
Коваленко Т. С. 29
Коваль О. А. 68
Ковтун О. 108, 144
Коливай В. 30, 116, 162
Колокольникова Т. Н. 20
Колтун Є. М. 31
Кришталь О. 86, 117, 118, 145
Кузьміна Т. 32, 33
Куліченко О. 34
Кульбаба С. В. 76

Л

Левченко І. С. 119
Левченко О. І. 119
Лукашевська К. 120
Лысенко В. П. 163

М

Маилян Э. С. 35, 36
Мартюк О. 164
Машкін Ю. О. 24
Медведенко О. 37
Мельник В. 38, 39, 40, 41, 43, 44,
45, 46, 47, 48, 49, 50, 121, 122,
123, 124, 126, 165, 166
Мельник В. О. 42
Мельник О. 51, 52, 53, 125, 127

Н

Нагорна Л. 55, 56
 Недвига В. 169
 Новаковський Д. 56
 Новикова О. Б. 129
 Новоторов Е. Н. 20

О

Образцова Ю. Л. 23
 Околелова Т. М. 131

П

Павлова М. А. 129
 Палій А. 65, 66, 132
 Панькова С. 67, 133
 Панькова С. М. 25, 111
 Патрева Л. С. 68
 Песчаненко О. В. 135
 Пилипенко Є. 70, 136
 Плипенко В. 170
 Подобед Л. И. 71, 72

Р

Роденбург Х. 74
 Рубан Б. В. 75
 Русин В. І. 31
 Рябініна О. 109, 142
 Рябініна О. В. 76, 110
 Рябокони В. В. 77, 80, 81, 174, 175
 Рябокони Ю. А. 77, 78, 79, 80, 81, 174, 175

С

Салгереев С. М. 131
 Самозвон М. 82
 Скарупа Н. А. 29
 Скляр А. 32, 33

Славянська В. 84, 85, 176
 Смоляр В. 86, 144, 145
 Соболев О. І. 146
 Сподинок Н. А. 87

Т

Таблер Т. 177
 Тихонюк О. В. 1, 2
 Тітарчук О. 178
 Троханяк В. І. 13, 103
 Тютюнник Ю. 108

У

Уэллс Д. 177

Ф

Фарнелл М. 177
 Федів А. 90, 151
 Федорченко А. 179
 Фейрчайлд Б. 17, 18, 106, 107

Х

Хвостик В. 148, 180
 Хвостик В. П. 92, 93
 Хеймен Р. 147

Ч

Чех О. 94

Ш

Шоміна Н. В. 25, 111

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ВСТУП	5
Розділ 1. Мікроклімат в пташнику	9
Розділ 2. Обладнання для утримання птиці та хвороб	24
Розділ 3. Ветеринарно-санітарні заходи у птахівництві	32
АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК	40

Комфортне утримання сільськогосподарської птиці

Рекомендаційний покажчик літератури

Укладач: **Фісенко** Інна Анатоліївна

Редактори: О. Г. Пустова, Д. В. Ткаченко

Комп'ютерний набір: І. А. Фісенко

Дизайн і верстка: Д. В. Ткаченко

Формат Ум. друк. арк.
Тираж ___ прим. Зам. № ___

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Г. Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.

Адреса бібліотеки МНАУ:
54020, м. Миколаїв, вул. Генерала Карпенко, 73

Адреса сайту: lib.mnau.edu.ua